

A bostoni mészárlás

SZÜCS ORSOLYA

Dolgozatom célja az volt, hogy a forrásokon keresztül cáfoljam meg azokat a tévhiteket, melyek szerint brit katonák ártatlan bostoni embereket „mészároltak le”. Ehhez John Adams peranyagát használtam fel.¹

Az amerikai gyarmatok egyre romló viszonya az anyaországgal, a gazdasági megszorítások, adók az összes gyarmatra rányomták a bélyegüket. Egyre nehezebben viselték a Nagy-Britanniában hozott intézkedéseket; több helyen is, de leginkább Bostonban ellenállási mozgalmak alakultak ki. A britek emiatt 1768-ban katonákat küldtek a gyarmatokra. A lakosok szabadságuk korlátozóit látták bennük, végül Bostonban került sor tettelegességre.

A mészárlás története

1770. március 5-én a katonák és a bostoni lakosok összetűzésbe keveredtek egymással. A „mészárlás” előzményének a március 3-i bostoni kötélműhelybeli esetet tekintették: az egyik dolgozó, Samuel Gray és társai provokálták a katonákat, akikkel végül összeverekedtek.

Az események John Goldfinch kapitány és egy helyi borbély segédje közötti nézeteltéréssel vették kezdetüket. Állítólag a kapitány nem fizette ki tartozását, amire a fiú emlékeztette. A Vámház előtt álló ór, Hugh White látta az esetet és felettese védelmére kelt. Amikor a fiú gúnyolódni kezdett, White vállon ütötte fegyverével.² Az egyre növekvő tömeg gúnyolni, majd dobálni kezdte White-ot jégdarabokkal, amíg a Vámház lépcsőjéig vissza nem szorult. Felrohant a lépcsőn, megtöltötte puskáját és kérte, hogy nyissák ki a Vámház ajtaját.

Eközben helyiek gyülekeztek a Dock Squaren és a Royal Exchange Lanen is. Utóbbinál szintén verekedés tört ki a katonák és a lakosok között.

Thomas Preston kapitány fél órával később érkezett meg a helyszínre nyolc emberével együtt, teltelen fegyverekkel. A tömeg hógolyóval, osztrigahéjjal dobálta a katonákat, akik megtöltötték fegyvereiket. Crispus Attucks – egy mulatt férfi, aki később a mészárlás egyik mártírja lett – kiütötte a jobb oldalon álló katona, Hugh Montgomery kezéből a fegyvert, amivel aztán megütötte. Montgomery miután visszaszerezte azt, a tömegre fogta. Ezt követően többen elkezdtek tüzelni. Matthew Killroy fejbe lőtte Sam Gray-t. Két golyó találta mellkason Attuckst, halálos sebet okozva ezzel. Végül öt ember feküdt a földön holtan, hatan megsérültek.

¹ John Adams: *The Legal Papers of John Adams*. Vol. 3. Szerk.: Hiller B. Zobel – Kinwin L. Worth. Cambridge, 1965. <http://rotunda.upress.virginia.edu/founders/default.xq?keys=ADMS-print-05-03-02-0001&mode=TOC>, letöltve: 2011. november 25.

² <http://law2.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/bostonmassacre/bostonmassacre.html>, letöltve: 2012. február. 28.

A katonák újratöltötték fegyvereiket, de nem nyitottak tüzet. A kormányzó, Thomas Hutchinson a helyszínenen számon kérte a kapitánytól a történeteket. Mikor az elismételte az esetet, Hutchinson a tömegnek azt mondta, hogy hagyják a törvénykezésre a probléma megoldását. Gyorsan összehívott egy tanácsot és elfogató parancsot adatott ki Preston ellen, akit elvittek a börtönbe. A nyolc katonát szintén letartóztatták.³

A köznyelv ezután a King Streetet „Hentesek folyosójának” hívta.⁴

1770. március 12-én a *Boston Gazette*-ben megjelent egy újságcikk, amely az esetet „bostoni méészárlásnak” nevezte el. A cikk szerint Preston és egy csapat katona töltött szuronnal érkezett a Vámház elé. Miközben arrébb lökdözték az embereket, azok hógolyóval kezdték dobálni őket. A kapitány tüzet parancsolt, de először csak az egyik katona sütötte el a fegyverét. Amikor egy helyi lakos előre rohant és bottal fejbe akarta ütni a kapitányt, a többiek is elkezdtek tüzelni. Hárman feküdtek holtan a földön, ketten életveszélyesen sebesültek meg. Ezt követően a katonákat visszaküldték a barakkjaikba, a lakosokat pedig a házaikba. Prestont és katonáit letartóztatták. Kedden délelőtt tizenegy órákor összehívtak egy bizottságot, ami úgy döntött, hogy a két ezredet el kell távolítani a városból.⁵

A cikk azért nagyította fel az esetet – töltött és töltetlen fegyverek példája –, mert az volt a célja, hogy a gyarmatokat összefogásra készítse, hogy saját önállóságra tegyenek szert, ne kelljen függniük a brit uralomtól. A „méészárlás” a függetlenségi háború egyik fontos előzményévé vált, mivel ez volt az első olyan esemény, amikor a gyarmatok ténylegesen is felléptek Nagy-Britanniával szemben.

Ezt követően a gyarmatok könnyebben és gyorsabban határozták el magukat az aktív cselekvés mellett. Ezt mutatta az 1773-as bostoni teadélután is.⁶

A Függetlenségi Nyilatkozatban a sérelmek között szintén utaltak a Vámház előtti eseményekre: békeidőben katonákat szállásoltak el, akiket „színleges eljárással [...] az államaink lakosai ellen elkövetett különböző gyilkosságaikért járó büntetés ellen” megvédték.⁷

A perek

A méészárlást követően kérdéses volt, hogy ki vállalná el a katonák védelmét, mivel az illetőt hazafiatlansággal vádolhatták volna. Hutchinson először Samuel Quincyt kérte fel, de ő elutasította. Így vállalta el John Adams és Josiah Quincy, Jr. az ügyet. A bostoni

³ <http://law2.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/bostonmassacre/bostonaccount.html>, letöltve: 2011. október 18.

⁴ Donald Barr Chidsey: *The Great Separation. The story of the Boston Tea Party and the beginning of the American Revolution*. New York, 1965. 127.

⁵ <http://memory.loc.gov/cgi-bin/query/r?ammem/rbpe:@field%28DOCID+@lit%28rbpe10401000%29%22>, letöltés: 2011. november 17.

⁶ Alfred F. Young: *The American Revolution. Explorations in the History of American Radicalism*. DeKalb, 1976. 260.

⁷ A Függetlenségi Nyilatkozat – A Kontinentális Kongresszus Függetlenségi Nyilatkozata, 1776. június 4. In: Bódy Pál – Urbán Aladár (szerk.): *Szöveggyűjtemény az Amerikai Egyesült Államok történetéhez 1620–1980*. Budapest–Pécs, 2001. 113.

lakosokat Robert Treat Paine és Samuel Quincy képviselte.⁸ Utóbbi azért vállalta el a vádat, amiért a védelmet elutasította: nem hitt a katonák ártatlanságában.

Adams úgy gondolta, azzal, hogy elvállalta az ügyet, vége lesz politikai karrierjének, mivel a közvélemény azt hihette, hogy Nagy-Britannia érdekét képviseli, de ő mégis ezt a megoldást tartotta helyesnek.⁹ Adams szerint egy szabad országban nincs olyan ember, akitől meg lehet tagadni azt a jogot, hogy tanácsot és képviselést fogadjon egy olyan fontos ügyben, amikor az ember élete a tét.¹⁰ Emiatt volt biztos benne, hogy helyesen cselekszik, és a perek alatt meggyőző és energikus beszédeivel ezt be is bizonyította.

Az esküdtszéknek 18 tagja volt. Sokan azt gondolták, hogy nem találnak pártatlan bírót a perekhez, mivel a gyarmatok nagy része szimpatizált Boston törekvéseivel.¹¹

Első lépésként Adams és Quincy szétválasztotta Preston ügyét a katonákétól, ami ellen három katona kérvényt nyújtott be. Reid szerint azért akarták a közös tárgyalást, mert a kapitány bármit állíthatott volna a történetekkel kapcsolatban. A katonák bizonyíték nélkül nem vádolhatták Prestont, csak akkor, ha nem ugyanaz az ügyvéd képviseli őket, mert tanúként jelen lehettek volna a tárgyalásán. A katonák petícióját elutasították.¹²

Preston ügyét október 14. és 30. között tárgyalták meg. Felmentették a vád alól, az ítélet szerint nem adott parancsot a tüzelésre. A katonák tárgyalása november 27. és december 5. között zajlott le. A nyolc katona közül kettőt, Matthew Killroyt és Hugh Montgomeryt ítélték el emberölés vádjával.¹³ A *benefit of clergy* gyakorlata miatt viszont nem hajtották végre a büntetést.¹⁴

Adams és Quincy között nézeteltérések támadtak a bizonyítékok benyújtásánál. A vád olyan katonák ellen szóló bizonyítékokat, tanúvallomásokat használt fel, amiket a mézszárlás után a helyiek gyűjtöttek össze. Quincy hasonló módon a bostoniak elleni bizonyítékokra akart támaszkodni. Adams ezt megtiltotta, és kijelentette, ha Quincy ezt tovább folytatja, lemond az ügyről. Preston és a katonái aggódni kezdtek, mert úgy gondolták, Adamsnek fontosabb Boston hírneve, mint az életük.¹⁵

Adams úgy vélte, Quincy fiatalos hevületével kockára teszi ügyfelei életét, ezért nem akarta, hogy felhasználják azokat a bizonyítékokat.¹⁶ Érveléseiből is kitűnt, hogy Boston városának érdekeit nem helyezte előtérbe a katonák ügyével szemben.

⁸ John Philipp Reid: *A Lawyer Acquitted: John Adams and the Boston Massacre Trials*. 1974. 193–195.

⁹ Donald Barr Chidsey: *The Great Separation*. i. m. 127.

¹⁰ David McCullough: *John Adams*. New York, 2001. 37.

¹¹ John Philipp Reid: *A Lawyer Acquitted*. i. m. 193.

¹² Uo. 195–196.

¹³ Donald Barr Chidsey: *The Great Separation*. 128.

¹⁴ A. C. Goodall, Jr.: The Boston Massacre. *The Boston Daily Advertiser*, 1887. június 3. 8. A tanulmányban szereplő *benefit of clergy* (a papság kiváltsága) eleinte a klérusra vonatkozott. Privilégiumuk volt, hogy világi bíróság nem ítéltette el őket, csak egyházi. Ezt később átvették a világi törvények is, a büntetőjog enyhítésére alkalmazták. Az anyaországban még a Tudorok alatt visszavonták ezt a törvényt, de az amerikai gyarmatokon 1790-ig érvényben volt. <http://www.newadvent.org/cathen/02476a.htm>, letöltés: 2012. június 11.

¹⁵ John Philipp Reid: *A Lawyer Acquitted*. i. m. 198–200.

¹⁶ Több történész szerint Adamsnek nem is volt szüksége azokra a tanúvallomásokra, amiket Quincy javasolt. A másik oka pedig az volt, hogy nem akarta, a bostoni tömeg meglincselje Prestont. John Philipp Reid: *A Lawyer Acquitted*. i. m. 200–202.

Adams nem említett meg semmilyen előzményt, ami a mészárláshoz vezetett. Mindenki tudta, hogy a bostoniak alig várták, hogy egy olyan helyzet álljon elő, amikor fizikailag bántalmazhatják a katonákat. Szolgálati idő alatt a katonák feljebbvalói parancs nélkül nem nyithattak tüzet.¹⁷ Ahhoz, hogy Preston a Vámház előtt védje a katonáit, és a befolyt adót, parancsot kellett volna kérnie. Mivel ezt nem kapta meg, így lényegében az ő hibája lett volna, hogy olyan helyzetbe sodorta a katonáit, amikor kénytelenek voltak tüzet nyitni.¹⁸

Preston ügye: A vád – 1770. október 29.

Preston peranyaga csak töredékesen maradt fenn, ez is csak a tárgyaláson jelenlévő jegyző másolatából.

A kapitány vallomásában megemlítette, hogy a helyiek a kabátjuk alatt fegyvereket, vagy annak használható tárgyakat hordtak. Elmondása szerint a bostoniakból összegyűlt tömeg két részre vált szét: az egyik a Vámházhoz ment, a másik a vészharanghoz. Preston, miután értesült az eseményekről, 12 embert küldött a Vámházhoz, majd maga is odament azért, hogy megvédje a befolyt adót és a katonái életét. Kiemelte, hogy töltetlen fegyverrel érkeztek a helyszínre. A kapitány a katonák és a tömeg közé állt, hogy megpróbálja lecsillapítani a helyieket. A fegyverek megtöltésére parancsot adott, de arra nem, hogy tüzeljenek.

Ekkor az egyik katonát, Montgomeryt megütötték, amitől a földre zuhant. Miután felkelt, elsütötte a fegyverét. Ezután a kapitány vállát egy fadarab találta el. A katonákat jéggel kezdték dobálni. Ekkor hangzott el Preston háta mögül a tűzparancs, és több katona löni kezdett. A helyszínen három halott feküdt a földön, három másik súlyosan, négy pedig könnyebben megsérült. Mikor Preston kérdőre vont a katonáit, miért nyitottak tüzet, azt mondták, azt hitték, tőle jött a parancs. A lövéseket követően a tömeg szétszéledt. Preston kihívatta a barakkokból az ezred többi tagját is, és utasította őket, hogy vegyék fel az „utcai tüzelés” pozíciót.

Miután Hutchinson a King Streetre érkezett, a tömeg széteszlott, a katonák pedig visszatértek barakkjaikba. A kormányzó még a helyszínen összehívott egy tanácsot, és azt követően elfogatóparancsot adtak ki a kapitány és nyolc katonája ellen.¹⁹

A vád tanúi közül Richard Palmes kereskedő vallomása volt az egyik legrészletesebb beszámoló az eseményekről. A Vámházhoz érve látta, hogy Prestonékat már körbefogták. Kérdésére, hogy a fegyverek töltve vannak-e, igenlő választ kapott a kapitánytól. Azonban Preston elmondta azt is, hogy nem akar a lakosságra tüzet nyitni. Miután a katonák körül hó- és jégdarabokat látott repkedni, eldőrdült az első lövés is. Palmes kiütötte Montgomery kezéből a fegyvert, aki miután felvette a puskáját, arrébb lökte őt. Palmes futni kezdett. Elhangzott a tűzparancs, lövések dördültek. Több holttestet is látott a földön heverni.²⁰

Palmes és mások vallomásából is megállapítható, hogy semmilyen közvetlen bizonyíték nem volt arra, hogy Preston adott parancsot a tüzelésre. A legtöbb szemtanú a katonák jobb oldaláról hallotta az utasítást.

¹⁷ A. C. Goodall, Jr.: *The Boston Massacre*. i. m. 5.

¹⁸ John Philipp Reid: *A Lawyer Acquitted*. i. m. 202–203.

¹⁹ <http://law2.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/bostonmassacre/prestontrialexcerpts.html>, letöltés: 2012. február 28.

²⁰ Richard Palmes: *A Short Narrative of the Horrid Massacre in Boston*. Boston, 1770. 38–40.

Paine október 29-i záróbeszédében felhozott vád az emberölés volt. Arra a kérdésre helyezte a hangsúlyt, hogy Preston adta-e a tűzparancsot, ami az öt ember halálához vezetett. Ha igen, akkor lehet-e enyhíteni a vádat?

Szerinte rossz megoldás volt Preston döntése, mivel békés úton is véget lehetett volna vetni az eseményeknek. Még ha a kapitány a katonáját védte is, akkor sem lehetett volna közbeavatkozni. Tette kegyetlenség volt, mert így lemészároltak öt embert.²¹

Prestont végül bizonyítékok hiányában felmentették minden vád alól.

A katonák pere: a vád és a védelem

1770. november 29-én a vád nyitóbeszédét Samuel Quincy tartotta. Két dolgot kellett bizonyítania: hogy azok, akik megölték az öt embert, jelen voltak a tárgyaláson, és hogy elkövték azt, amivel megvádolták őket. Több tanút is megemlített – Austin, Bridgham, Dodge és Langford²² –, akik azonosították a vádlottakat. Beszédét azzal zárta, hogy amíg a védelem nem szedi össze a szükséges bizonyítékokat, addig a katonákat bűnösnek kell tekinteni.²³

A védelem nyitóbeszédét Josiah Quincy, Samuel bátyja tartotta. Három fő pontot vázolt fel: aznap este bárki ölhetett; ki követte el az emberölést; illetve a tények vagy igazolják, vagy pedig cáfolják az elhangzott vádatokat.

Quincy arra kérte az esküdtszékét, hogy elfogulatlanul ítélkezzen, mert a katonák élete is ugyanolyan értékes, mint bárki másé. A „mészárlás” okának egy helytelenül elfogadott törvényt nevezett meg, miszerint egy katona csak a felettesétől való paranccsal használhatja a fegyverét, még önvédelem esetében is.

Kitért arra is, hogy a tárgyaláson jelenlévő katonák nem voltak március 5-én az utcákon járőrözők között. Egy szolgálatban levő katonának kötelező hordani az egyenruhát. De a vádlottak nem abban jelentek meg a Vámház előtt, hanem rövid kabátot viseltek. Azok a fegyverek – kard és tör –, melyeket magukkal hordtak a járőröző katonák, nem voltak benne a 29. ezred katonáinál előírt felszerelésben.²⁴

A december 3–4-i védőbeszédék további fontos tényeket közöltek. A védelem nevében először Quincy szólalt fel. Szerinte a bíróságnak inkább a támadók, vagyis a helyiek felett kellene ítélkeznie. Megemlítette a *benefit of clergy* gyakorlatát is. Meglepő módon ellene volt ennek az intézkedésnek, mert ez egy olyan doktrína, aminek a lényegét az emberek sosem fogták fel igazán.²⁵

Quincy után Adams emelkedett szóra. Érvelésének egyik legfontosabb pontja az ítélkezésről alkotott véleménye volt: „Inkább meneküljön meg több bűnös, minthogy egy embert ártatlanul elítéljenek.”²⁶

Beszédében elsőként felvázolta, mi a különbség az emberölés és a gyilkosság fogalma között.²⁷ A törvény az emberölés három fajtáját különbözteti meg: az indoklatat, a

²¹ Mr. Paine for the Crown, 1770. október 29. John Adams: *The Legal Papers...* i. m. 91–96.

²² Adams a záróbeszédben a vád megcáfolására ugyanezeket a tanúkat hozta fel.

²³ Samuel Quincy's Argument for the Crown, 1770. november 29. Uo. 144–157.

²⁴ Josiah Quincy's Opening for the Defense, 1770. december 3–4. Uo. 159–169.

²⁵ Azért meglepő a véleménye, mert végül ezzel mentették fel a katonákat a büntetésük alól. Uo. 227–242.

²⁶ John Adams' Argument for the Defense, 1770. december 3–4. Uo. 242.

megbocsáthatót, valamint a büntetendőt. Az utolsót még két ágra lehet szétbontani: az előre megfontolt szándékkal, valamint a hirtelen provokációból elkövetett emberölésre. Biztos volt abban, hogy a helyiek azért támadtak a katonákra, mert meg akarták ölni őket. Ezt igazolta, hogy kénytelenek voltak lelőni öt embert.

Szerinte a lakosok törvénytelenül gyülekeztek a Vámháznál és a Dock Square-nél. Viszont azt is kijelentette, hogy az akkori viszontagságos helyzetben²⁸ lehetett okuk az embereknek, hogy „lázongjanak”. A Vámháznál levő tömeget mindazonáltal lázadónak nevezte. „Ha több mint három ember erőszakot alkalmaz, mindegy, milyen módon, akkor valamennyi érintett lázadó.”²⁹

Paine Preston tárgyalásánál kifogásolta, hogy a kapitány és katonái White segítségére siettek. Erre válaszolt azzal Adams, hogy kijelentette, ha a katonáknak nem volt joguk ahhoz, hogy segítsenek bajba jutott társukon, akkor a lakosoknak sem volt joga arra, hogy beleavatkozzanak az eseményekbe, ez ugyanúgy vonatkozik mindenkire, legyen akár az illető tengerész vagy városi polgár.

Adams szerint csupán emberölésről volt szó, nem pedig gyilkosságról, mivel a katonák provokáció hatására nyitottak tüzet.³⁰

December 5-én a záróbeszédekben a vád szerint sok tanúvallomás érvelt a katonák mellett, de ezek nagy része részrehajló és nem megbízható volt. A vallomásokból kiderült az is, hogy a King Streetre kivonult bostoniak közül csupán néhánynál volt bot vagy bármilyen más fegyvernek számító eszköz.

Azzal, hogy a katonák elmondták, megtámadták az ört a Vámháznál, és hogy megdobálták őket, a bostoni lakosokat csöcseléknek állították be. Ezzel szemben több megbízható tanú állította, hogy sem ordibálást nem hallott, sem erőszakos viselkedést nem tapasztalt a tömeg részéről.

Paine Patrick Carr vallomását nem tartotta elfogadhatónak.³¹ A tanú azt állította, hogy Montgomeryt leütötték, mielőtt tüzelt volna, de ezt rajta kívül senki sem látta, így tévképzetnek ítélte Carr vallomását. Ebből kiindulva nem lehetett szó önvédelemről és a büntetését sem lehet enyhíteni az ő esetében.

Az ügy végére bizonyítást nyert, hogy minden vádlott jelen volt a King Streeten. Hét fegyver dördülését hallották, és a vallomásokból úgy tűnt, hogy Wemms volt az egyetlen, aki nem sütötte el a fegyverét. Montgomery Attuckst, Killroy Gray-t ölte meg, a többiekéről nem tudni biztosan, kit találtak el.³²

John Adams tartotta a védelem záróbeszédét. Szerinte a tanúk nem tudták pontosan megnevezni a katonákat, mivel többségük sem arcról, sem névről nem ismerte őket. Ezért az ilyen bizonyítékokra nem lehet támaszkodni.

A Murray laktanya irányából jövő tengerészek túlerőben voltak a nyolc katonával szemben. Azok bunkósbotokkal lesújtottak fegyvereikre. Ezután dördültek el a lövések. Adams szerint a tengerészek mögött levő tömeg „hergelte” támadásra őket.

²⁷ Az emberölésre a *manslaughter*, a gyilkosságra pedig a *murder* kifejezést használta.

²⁸ Adams a gyarmatok és az anyaország közti zavaros és ellenséges politikai viszonyra utalt.

²⁹ Uo. 252.

³⁰ Uo. 242–258.

³¹ Patrick Carr halálos ágyán elismerte, hogy jogos volt a katonák védekezése, és az, hogy a tömegre lőttek. Meg is bocsátott annak a katonának, aki meglőtte, habár megnevezni nem tudta őt.

³² Paine's Argument for the Crown, 1770. december 4–5. Uo. 270–282.

Úgy vélte, a tények makacs dolgok, így nem változtathatnak rajta, még akkor sem, ha az érzések mást diktálnak. Így a katonákat sem lehet elítélni gyilkosság vádjával.³³

Végül a katonák közül csak Montgomeryt és Killroyt ítélték el emberölés vádjával, de a büntetést nem hajtották végre a *benefit of clergy* gyakorlata miatt.

Az eset hírére a gyarmatokon felháborodás tört ki. A feszültséget fokozta, hogy az addigi adók is érvényben maradtak. A mézárálás fontos előzménye lett a függetlenségi háború kirobbanásának, mert ez volt az első alkalom, amikor a gyarmatok ténylegesen is felléptek az anyaország ellen. Ez lett a kiindulópontja a későbbi történéseknek a bostoni teadélutánnal együtt, és a Függetlenségi Nyilatkozatban is a sérelmek közé sorolták.

³³ Uo. 260–270.